

1. šolska naloga; prvi rok

Ime in priimek: MITJA ŠEVERKAR, 2. A

2. a; 4. 10. 2023

Čas pisanja: 45 minut

Ker je namen tokratnega pisanja eseja preverjati zlasti sposobnost primerjanja, je ocena oblikovana zlasti glede na prvo rubriko. Slaba izpeljava drugih dveh pomeni nižjo oceno ali pa oblikujeta oceno, kadar je prva rubrika ocenjena z medoceno (npr. 3/4).

Spodnja meja za število besed: 350

Piši čim bolje.

Oddaj urejen izdelek, kljub temu da korekturna sredstva niso dovoljena.

Izberi enega izmed ponujenih naslovov.

SPOROČILNOST ROMANTIKA (WERTHER) IN RAZSVETLENCA (MATIČEK)

V nekaj povedih povzemi obe zgodbi in s po dvema argumentoma dokaži, da sta lika res predstavnika svoje dobe.

Ugotovi, kateri sta poglobitvi ideji obeh del - in ju primerjaj. Katera od njiju je živa še danes, če sploh (aktualizacija)?

ROMANTIČNA DEŽELA 'NIJE'

Izberi dve romantični besedili, ki ustvarjata za tipičnega romantika podobo idealnega okolja in družbe. Predstavi tako okolje in družbo ter ju primerjaj.

Kako bi se v taki deželi počutil človek 21. stoletja (aktualizacija)?

poznavanje in razumevanje besedil; sposobnost primerjanja	aktualizacija	zgradba jezika sloga <i>uvod x navezne</i>
<i>4/5</i>	<i>2/3</i>	<i>4</i>
<i>ideja x</i>		<i>polo (4)</i>

Obrni list.

Heinrich Heine: Na severu bor samoten

(interpretativni esej)

Na severu bor samoten
stoji sred goličav.
Zaspal bo; z belo odejo
ga sneg je in led obdal.

O palmi zeleni sanja,
ki daleč na jugu nekje
na žgoči skalnati steni
samotna žaluje molče.

Prevedel Mile Klopčič

Vsebinska, idejna in slogovna interpretacija naj te vodita v razmislek o romantičnosti tega besedila.

Do kolikšne mere se človek 21. stoletja strinja s takim pogledom na svet (aktualizacija)?

razumevanje besedila; spodobnost interpretacije	aktualizacija	zgradba jezik slog

SPOROČILNOST ROMANTIKA (WERTHER) IN RAZSVETLJENCA (MATIČEK)

Werther in Matiček izvirata iz različnih ^{umetnostnozgodovinskih} in literarnih obdobj, ki sta si popolnoma nasprotni, zato ~~predvidevam, da bom lahko aktualiziral dva različna~~ pogleda na svet. bi ju bilo zelo zanimivo primerjati, ^{le poznamo del matiček} ~~skled, da se ne naveže na zgodovino~~

Ta veseli dan ali Matiček se ženi govori o Matičku, ki se hoče poročiti z Nežko, a mu pri tem marsikaj pride v napoto. Trpljenje mladega Wertherja, pa govori o Wertherju, ki je spoznal Lotte, v katero se je nemudoma zaljubil, situacija se zaplete in na koncu storil samomor. Matiček

^{navesna} Matiček je vsekakor predstavnik svoje dobe, - tj. razsvetljenstva, saj zahteva, da se mu sodi v slovenščini, kar prikaže njegovo narodnozavedno dušo, ki je bistvo razsvetljenske miselnosti, se posebej če pomislimo, da se je v tistem času zgodila francoska revolucija. Poleg vsega Matiček še zagovarja načelo enakosti - vsi smo enaki pod kožo, ne glede na sloj, raso, vero ipd. To je prav tako v skladu s takratno miselnostjo francoske revolucije, posledično pa tudi razsvetljenstva.

Na drugi strani imamo Wertherja, za katerega je značilen umik v naravo - narava je namreč za romantike sveta, saj predstavlja nek tih, miren kraj, kamor se lahko umetnik zateče. Poleg tega predstavlja nek družbeno neoporečen kraj, kjer ~~se~~ sta morala in etika na vrhuncu.

^{stoj}

Prav tako je Werther ~~deloval~~ svojo visoko etiko, ~~katere~~^{ki} naj bi imel vsak romantični subjekt, s tem, da je naredil neke vrste častni samomer, saj je želel sprati slaba dejanja z Lotte, ker je vedel, da svoje etike na žalost ne more več popraviti.

Po mojem mnenju sta glavni ideji Maticke in Wertherja ~~in~~ dokaj podobni. Matickova ideja je nekaj ^{več} v smislu, da se vse ~~hoče~~, če se hoče. Seveda pa se stvari dajo rešiti samo z razumnim razmišljanjem. Na drugi strani imamo Wertherjevo sporočilo, ki nam govori, da je etika najbolj pomembna stvar na svetu, ki je splošno pomembnejša od življenja.

V obeh teh miselnostih prvo vidim podobnost v tem, da sta oba zelo razumna. Čeprav je bilo od Wertherja nespodobno, da je šel poljubiti Lotte, si je na koncu vzel življenje, saj je vedel, da svoje etike s tem ne more popraviti, lahko pa popravi etiko drugih - v tem primeru torej Lotte, kar poudarja njegov razum, saj je skrbno preučil situacijo in je ugotovil, da se ji ne more umakniti nikamor drugam, kot pa v smrt. Maticek na drugi strani ne ve, kaj mu sodijo na sodišču, zato zahteva sojenje v slovenščini. S tem njegovim razumnim razmišljanjem in odločitvijo mu uspe priti daleč, ^{in sicer} do take mere, da celo razveljavijo sodbo in doseže neke vrste "moralno zmago". ^{Ne le to.}

V obeh sporočilih prav tako vidim to, da sporočata o drznosti. Dandanes si marsikdo ne bi upal stopiti iz civilizacije, četudi bi bila pogojena etika. S tem mislim, da bo se je Werther umaknil iz civilizacije (mesta) na podeželje, je bil kar drzen, saj je vstopal ^{na} samoto, zapušča prijatelje v mestu, česar si dandanes marsikdo ne bi upal.

Edino važno mu je bilo to, da zaščiti sebe in svojo etiko pred ~~temi~~ nemoralnimi dejanji in razmišljanjem takratne družbe. Matichek je pogosto oporekal ~~kratja~~ barona, češar sicer ~~ni~~ ^{baron ni vedel}, a če bi to kdaj baron izvedel, bi se Matichek zagotovo trda predla. Matichek je celo rekel, da je boljši od barona, kar je bilo za takratno pretežno monarhično, fevdalno družbo ~~biti~~ nesprejemljivo - in ~~med~~ Matichek se je tega zavedal.

Narkljub prej povedanemu pa vidim eno razliko, in sicer to, da je Werther iskal izhod iz življenja, tj. smrt, medtem ko bi Matichek verjetno še naprej iskal razumne rešitve, ~~to~~ živ, saj se po sporočilu vse da, a le z razumom.

~~Skratka, Matichekovo sporočilo se mi zdi mnogo bolj aktualna, saj se dandanes mnogo bolj spoštuje razum.~~
→ V službo ~~te~~ ne bodo vzeli zaradi čustev (razen seveda, si pesnik oz. delavec v kulturi), temveč zaradi razumnega razmišljanja, s katerim boš pripeljal podjetje naprej, ne nazaj. Mnoge službe pred zaposlitvijo celo preverijo, da troja čustva ne vplivajo na razmišljanje. Lep primer takega poklica je na primer sodnik. Wertherja so absolutno prevzela čustva - brez čustev ne bi poljubil Lotte, medtem ko je bil Matichek vedno razumen lik. Poleg vsega smo spet vsi isti pod kožo - vsaj v teoriji, čeprav v praksi ~~pa včasih~~ pogosto tudi ni tako.

da S tem bi rad zaključil, da se mi na podlagi vsega, prej naštetega zdi Matichekovo sporočilo, njegova ideja o enakopravnosti in razumu, ~~zdi~~ se najbolj aktualna za današnje čase.

TRPLJENJE ML. WERTHERJA

NATIČEK

zatižljivenost

umik v naravo

rešitev morale

- Častni samomor

sodba v slovenščini

vsi smo isti pod kožo

etika je najpomembnejša

- pomembnejša od življenja

gre se mu za čast

in razum

drzen

vse se da, če se hoče

- z razumom

drzen

PROSTOR

• ZA OSNUTEK

NAJ SE NE

OČENJUJE

izogibanje dobesednim panovitvam: od šet je na kmetip. Na kmetip?

kateri/kateri je pravilen? samo 20% ki ima prednost

na samem začetku tam - izločba !!!

↳ popolnoma nepotrebno, slab slog

preveri če ima dejanski pomen

baron katerega skrb je - ostalo ostalo ostalo

↳ čigar - m.sp., edn., oseba in > ter